

Ngộ độc rượu

(Bài giảng cho nhân viên y tế cơ sở)

BS Vũ Thế Hồng
BS Đặng Quốc Tuấn
Bộ môn Hồi sức cấp cứu
Trường Đại học Y khoa Hà nội

1. Đại cương

1.1. **Rượu uống** (Ethanol) là chất có tác dụng ức chế thần kinh trung ương, sau khi uống nồng độ rượu tăng dần trong máu. Tác động của rượu thay đổi tùy từng người và lượng rượu đã uống. Khi uống nhiều rượu, biểu hiện say rượu trước hết là tình trạng kích thích, rối loạn hành vi, tác phong, sau đó bệnh nhân đi vào tình trạng ức chế, lơ lửng. Khi nồng độ rượu trong máu cao quá bệnh nhân sẽ bị ngộ độc rượu.

1.2. **Rượu methanol** được sử dụng trong công nghiệp, có thể gây các tổn thương nặng thậm chí tử vong.

1.3. Một số loại rượu lưu hành trên thị trường còn có thể chứa nhiều chất gây nguy hiểm khác như aldehyt, thậm chí còn có thuốc sâu.

2. Dấu hiệu lâm sàng

Bài này chỉ mô tả ngộ độc rượu thực sự, là ngộ độc alcohol ethylic (ethanol).

+ Hôn mê : gọi hỏi không đáp ứng, hoặc đáp ứng khi gọi rồi lại nằm yên

Giai đoạn sớm : thở sâu, mặt đỏ ửng, mạch đập mạnh

Giai đoạn muộn : thở nhanh nông, mặt khô, mạch nhanh yếu, huyết áp tụt, đồng tử giãn.

+ Nôn. Có thể sặc chất nôn vào phổi gây ra suy hô hấp : khó thở, thở nhanh, tím môi, thở khò khè, lợc sọc.

+ Hạ đường máu : thường khó phát hiện trên lâm sàng, vì các dấu hiệu của hạ đường máu bị hôn mê do rượu che lấp. Nếu nặng có thể có co giật.

+ Hạ thân nhiệt : có thể ảnh hưởng đến thần kinh trung ương, đặc biệt là về mùa lạnh.

+ Cần chú ý là một người say rượu có thể bị ngã, và có các tổn thương do ngã (chấn thương, sặc nước, sặc bùn,...)

3. Xử trí

3.1. Say rượu

Chưa phải là ngộ độc rượu : bệnh nhân không có hôn mê, gọi vẫn biết, trả lời được, không có rối loạn nhịp thở.

- + Theo dõi thật tốt, nếu đi vào hôn mê phải đưa đi bệnh viện ngay.
- + Cho nằm nghiêng an toàn để tránh trào ngược chất nôn vào phổi.
- + ủ ấm, tránh chỗ có gió lùa.
- + Cho uống nước đường nếu còn tỉnh.
- + Nếu còn tỉnh, đi lại được : không cho điều khiển các phương tiện giao thông, không cho đi một mình. Thở nhanh, mạnh, nói nhiều có thể làm cho tỉnh rượu nhanh hơn.

3.2. Ngộ độc rượu

Khi nghi ngờ, hoặc xác định một người là ngộ độc rượu cần phải chuyển thật sớm đến bệnh viện.

Vận chuyển : phải cho bệnh nhân nằm tư thế nghiêng an toàn để tránh bệnh nhân hít phải chất nôn vào phổi gây suy hô hấp nặng.

Nếu có thể được :

- Truyền cho bệnh nhân dung dịch đường Glucoza.
- Tiêm bắp 1 ống vitamin B1.

Việc điều trị bệnh nhân ngộ độc rượu ở bệnh viện bao gồm : cho thở máy, truyền dung dịch đường ưu trương, bù nước và điện giải, rửa dạ dày và cho than hoạt. Nếu bệnh viện không thực hiện được các kỹ thuật trên thì phải sơ cứu rồi chuyển ngay đến tuyến chuyên khoa.